

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență

în Educație Artistică Ștefan Neaga,

Dr. Perju Gheorghe,

Curriculumul modular

S.02.O.024 Corul și studierea specializată canto II

Specialitatea
Dirijare corală 21540

Calificarea
Dirijor 265227

Chișinău, 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*

"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională

în Republica Moldova",

implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

Valeria Diaconu, profesor, grad didactic superior, CEEA Ștefan Neaga

Oleg Constantinov, Maestru în Arte, profesor, grad didactic unu, CEEA Ștefan Neaga

Aprobat de:

Consiliul metodic științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

"10" octombrie 2017

Gheorghe Perju, Director

Recenzenți

1. **Onisim Cazacu**, profesor, grad didactic superior, CEEA Ștefan Neaga

2. **Iana Manoila**, profesor, grad didactic unu, CEEA Ștefan Neaga

Adresa Curriculumului în internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	4
III. Competențele profesionale specifice modulului	5
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	6
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	7
VIII. Lucrările practice recomandate	7
IX. Sugestii metodologice	7
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	8
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	9
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	9

I. Preliminarii

Statutul Curriculumului. Curriculum modular *Corul și studierea specializată Canto II* este un document normativ din componenta de specialitate la specialitatea *Dirijare corală* incluse în Planul de studiu din învățământul profesional tehnic postsecundar. Prin acest curriculum se intenționează optimizarea și eficientizarea sistemului de pregătire artistică de specialitate a viitorilor dirijori de cor, care să permită evaluarea competențelor dobândite de către elevi. De asemenea, prin această ofertă educațională este posibilă conturarea traseelor individuale de evoluție profesională a absolvenților, prin adaptarea repertoriului și a modalităților de abordare a acestuia la particularitățile intelectuale și afective ale elevilor. Curriculum pentru studiul *Corul și studierea specializată Canto II*, ca abordare metodică și de conținut, constituie o verigă importantă în pregătirea profesională a viitorilor dirijori de cor.

Funcțiile Curriculumului:

- Act normativ al procesului de predare, învățare, evaluare și certificare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- Reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe competențe;
- Competență de bază pentru elaborarea manualelor tipărite, manualelor electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului:

- Profesorii din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar;
- Autorii de manuale și ghiduri metodologice;
- Elevii care își fac studiile la specialitatea *dirijare corală*;
- Membrii comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale.

Scopul: Acest curriculum reprezintă pentru profesor un instrument de lucru care permite deplasarea accentului de pe acumulările sterile de cunoștințe pe utilizarea lor în practica interpretativă, de pe caracterul informativ al pregătirii de specialitate, pe cel formativ, aplicativ, centrând procesul didactic pe elev și pe opțiunile sale. Acestea reprezintă un rezultat al întregului demers didactic cu specific artistic, la care elevul participă.

Curriculumul dat oferă pregătirea de specialitate a elevilor, ca mijloc de orientare a acestora spre trasee ulterioare de pregătire superioară și ca posibilitate de atingere a unui nivel superior de performanță în domeniu. Mai mult ca atât, parcurgerea repertoriului pregătit va servi ca mijloc pentru atingerea competențelor și a formării elevilor pentru interpretarea într-un ansamblu ca element indispensabil realizării personalității unui artist în devenire.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Parcurgerea acestei discipline va dezvolta competențe privind arta dirijorală și interpretarea corală. Disciplina dată îmbină armonios un șir de competențe dobândite pe parcurs. Repertoriul este un mijloc de realizare a competențelor. Parcurgerea acestuia constituie un obiectiv important în realizarea progresului elevilor în învățare, progres evident prin urmărirea competențelor demonstrate de aceștia.

Arta corală este cel mai democratic gen muzical. În țările occidentale corul are o importanță foarte mare în viața culturală a societății. Corul ajută la echilibrarea morală a individului, parte a societății moderne. Dezvoltă și sporește dragostea față de lucru în echipă. Cunoaștem exemple, unde grație frecvenței sporite în colectivul coral dispăre antagonismul social.

Actuala structură a curriculumului vizează o abordare flexibilă a demersului didactic, a căilor, a metodelor și a mijloacelor adecvate individualității elevului. Chiar dacă nu toți absolvenții acestei specialități vor deveni dirijori de cor pe viitor, complexitatea curriculumului favorizează educarea personalităților puternice de mâine, a calităților de conducători, a liderilor, care ulterior vor putea deveni manageri, dirijori, actori, cântăreți etc.

Interpretarea corală realizează o integritate dintre fiecare participant al corului cu întregul colectiv, fiind una din modalitățile cele mai eficiente de formare a spiritului de lucru în echipă. Participarea elevului în structura formației corale contribuie la conștientizarea apartenenței la grup, la disciplinarea și la socializarea acestuia. Totodată, trecerea de la studiul în grup mic (partiție) la interpretarea în ansamblu complet în concerte, determină dezvoltarea la elev a capacității de autocontrol (emoții, stări, sentimente), a capacității de memorizare și de concentrare până la încheierea activității.

Variatatea tematică a repertoriului abordat oferă coriștilor posibilitatea de a se familiariza cu trăsăturile stilistice caracteristice lucrărilor studiate, într-o abordare interdisciplinară (teoria muzicii, literatura muzicală universală, armonia etc.). Fondul de cultură muzicală, modalitățile de lucru specifice, face din disciplina dată o activitate prin care elevul (individul) își lărgeste orizontul cultural și conștientizează rolul său ca parte dintr-un grup. Totodată, activitatea de interpretare corală sporește posibilitatea de a activa ulterior într-o zonă a socialului la care accesul este rezervat unei anumite categorii, și anume acelea de corist într-o formație profesionistă.

Practica ne demonstrează oportunitatea însușirii profesiei de dirijor de cor în cadrul instituțiilor din veriga medie a învățământului artistic mediu de specialitate. În vederea realizării pe deplin a progresului în învățare, disciplinei *Corul și studierea specializată Canto II*, îi sunt necesare și studiul suplimentar, pe lângă orele alocate prin planul cadru, în vederea pregătirii pentru concerte și a obținerii performanței. Profesorul are posibilitatea ca, în funcție de repertoriul propus să constituie o diversitate de tipuri de formații corale; important trebuie să fie faptul că fiecare elev trebuie să beneficieze de pregătirea corală atât pentru îmbogățirea culturii sale de specialitate cât și pentru dezvoltarea culturii vocale.

III. Competențele profesionale specifice modului

- CS1. Adaptarea elementelor de limbaj muzical în contextul interpretării demersului muzical.
- CS2. Utilizarea elementelor de structură muzicală în momentul interpretării vocale: frazare, respectarea metro-ritmică, echilibrul sonor.
- CS3. Emisia corectă a vocalelor în contextul cuvintelor utilizate în diverse modalități de articulație;
- CS4. Transferarea cunoștințelor și a tehnicilor de interpretare corală în contextul situațiilor specifice;
- CS5. Interpretarea creațiilor din program.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
II	60	---	45	15	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Elementele limbajului muzical		
UC1. Adaptarea elementelor limbajului muzical în procesul interpretării corale; -tonalitate; -ritm; -metru.	1.1 Exerciții de acordaj modale; 1.2 Exerciții de acordaj ritmice; 1.3 Însușirea particularităților de intonare în modul major și minor natural.	A1 Impostarea sunetului în ansamblu cu colegul din dreapta-stânga; A2 Respectarea metruului și ritmului în fragmentele descifrate; A3 Intonarea/ reproducerea fragmentelor muzicale în modul major și minor natural.
2. Elementele structurii muzicale		
UC2. Familiarizarea cu elemente de structură muzicală: -motivul, -tema, -fraza.	2.1 Familiarizarea cu particularitățile frazării muzicale; 2.2 Intonarea și formarea deprinderilor de frazare; 2.3 Respectarea echilibrului sonor și a ansamblului coral în cadrul frazării: <i>una-două voci</i> .	A4 Recunoașterea temelor în demersul muzical; A5 Consolidarea deprinderilor de ansamblu în procesul interpretării în unison și două voci; A6 Susținerea metro-ritmului în procesul de interpretare corală.
3. Emisia vocală a silabelor		
UC3. Familiarizarea cu procedeele de impostare a vocalelor: i, e, a, o, u.	3.1 Tehnici și procedee ce contribuie la impostarea corectă a vocalelor: i, e, a, o, u; 3.2 Asimilarea/însușirea particularităților de impostare corectă a sunetelor în procesul interpretării fragmentelor corale/pieselor corale de dificultate redusă; 3.3 Familiarizarea cu procedee de conducere a sunetelor în frazele muzicale în hașura <i>legato</i> , <i>non legato</i> , în tempouri medii.	A7 Impostarea vocalelor: i, e, a, o, u în contextual demersului muzical; A8 Conducerea sunetului în modalitatea de aplicare <i>legato</i> , <i>non legato</i> , în tempouri medii.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	<i>Elementele limbajului muzical</i>	20	-	15	5
2.	<i>Elementele structurii muzicale</i>	20	-	15	5
3.	<i>Emisia vocală a silabelor</i>	20	-	15	5
	Total	60		45	15

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Elementele limbajului muzical			
Repertoriul de program	1.1 Respectarea metrului și ritmului în fragmentele exersate individual; 1.2 Intonarea/ reproducerea fragmentelor muzicale în modul major și minor natural.	1.1 Asistare 1.2 Verificare	Săptămâna 2-4
2. Elementele structurii muzicale			
Repertoriul de program	2.1 Intonarea și formarea deprinderilor de frazare în timpul exersării; 2.2 Respectarea echilibrului sonor și a ansamblului coral în cadrul frazării: <i>o voce și două voci</i> .	1.1 Asistare 1.2 Verificare	Săptămâna 5-8
3. Emisia vocală a silabelor			
Repertoriul de program	3.1 Utilizarea tehnicilor și procedeele ce contribuie la impostarea corectă a vocalelor: i, e, a, o, u; 3.2 Conducerea sunetului în modalitatea de aplicare <i>legato, non legato</i> , în tempouri medii.	1.1 Asistare 1.2 Verificare	Săptămâna 9-15

VIII. Lucrări practice recomandate

- Pregătirea unui program artistic de Dragobete și prezentarea corpului didactic din instituție;
- Pregătirea și prezentarea unui program artistic pascal, împreună cu colegii

Câteva exemple din repertoriul recomandat:

- Creații din patrimoniul național – 5-6 lucrări;
- Creații corale din repertoriul sacru – 3-4 lucrări;
- Din muzica universală – 5-6 lucrări;
- Creații din repertoriul contemporan, negru spiritual, prelucrate și aranjate pentru cor mixt: 3-4 lucrări.

IX. Sugestii metodologice

Pregătirea elevilor pentru acest tip de activitate prin diferite exerciții de tehnică vocală reprezintă primul pas – și etapa inițială în procesul de formare a vocii corale. Aceasta se desfășoară, obligatoriu prin exerciții de respirație, emisie, vocalize, prin exerciții pentru educarea auzului în ansamblu astfel încât o voce (individuală sau de partidă) să se integreze în ansamblul de voci ce alcătuiesc formația corală în totalitatea ei. Această activitate se va la repeta la fiecare oră dar și prin studiul individual.

Repertoriul anual trebuie să cuprindă lucrări diverse ca tematică, stil și modalitate de interpretare:

- “a cappella”, cu acompaniament de pian sau instrumental;
- cu tematică religioasă și laică;

- din toate epocile stilistice - de la Renaștere la creația contemporană;
- din creația națională și universală;
- din folclorul românesc și internațional;
- din creația de divertisment – muzică ușoară, jazz, gospel, negro spiritual, rock, musical etc.

În același timp, repertoriul disciplinei date va cuprinde și o lucrare vocal-simfonică sau de operă, cu soliști, cor, orchestră (oratorii, misse, cantate, concerte corale, ansambluri din opere etc.). Se pot aborda lucrări integrale sau fragmente. Repertoriul propus în prezentul curriculum cuprinde piese accesibile nivelului de pregătire de mediu de specialitate, dar și lucrări de o dificultate sporită, ce se impun a fi studiate pe toată durata anului școlar – cum sunt lucrările vocal-simfonice, în vederea susținerii unor concerte ocazionale și nu numai.

Activitățile specifice cu caracter didactic și cultural care pot face parte din programul unei formații corale la nivel mediu de specialitate sunt următoarele:

- Sărbători naționale;
- Concerte tematice, serate de creație, activități pe ateliere pedagogice;
- Concerte, festivaluri, concursuri ;
- Prezențe de protocol/diplomatice.

Totodată, scopul cel mai important al acestui studiu rămâne a fi desfășurarea examenului de calificare: elevii absolvenți dirijează cu formația corală de studiu un program artistic variat (stilistic și de caracter). Programul este pregătit pe tot parcursul anului de studii. Absolvenții încearcă să lucreze pentru început cu o partiție corală, apoi cu corul unit. Examenul se susține în una din sălile de concert din instituție sau din oraș, în formă de concert. Fiecare absolvent prezintă o creație a cappella și o creație cu acompaniament, diferite ca gen, stil și epocă.

Sugestiile metodologice sunt oferite ca sprijin pentru cadrul didactic și se referă la detalii privind: conținutul învățării, diverse metode de instruire, activități și procedee didactice, recomandări cu privire la abordarea repertoriului, precum și sugestii privind evaluarea continuă și sumativă în scopul orientării cadrului didactic în procesul de predare-învățare a acestei discipline.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Pornind de la caracterul practic al activităților specifice *Corul și studierea specializată Canto II*, în evaluarea elevilor se va apela cu predilecție la observarea continuă și sistematică a acestora, atât în cadrul partiției, cât și al colectivului. Se folosesc inclusiv formele de evaluare sumativă, o trambalare pentru manifestările artistice colective - concerte, simpozioane, concursuri.

Criterii de evaluare:	Metode de evaluare:
<ul style="list-style-type: none"> • Gradul de implicare în materie; • Cunoștințe temeinice din domeniul interpretării corale; • Abilitățile profesionale (intonația impecabilă, emisia vocală corectă, exteriorizarea afectivă a mesajului artistic). 	<ul style="list-style-type: none"> • Autoevaluarea; • Observația sistematică; • Evaluarea individuală; • Testarea semestrială.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

- ✓ Sală de cor asamblată cu practicabile, pupitre și scaune –câte un loc pentru fiecare elev;
- ✓ pereți îmbrăcați cu material/pânză de izolare a sunetului;
- ✓ Material didactic -partituri corale;
- ✓ Instrument muzical principal – pian;
- ✓ Instrumente muzicale secundare: clopoței, trianglu, tobe, maracas ș. a. – la necesitate.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Cesnokov P. <i>Corul și conducerea lui</i> . Muzgiz, 1952. 221 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	10
2.	Bogdanovschi E., Popescu I. <i>Îndrumări practice pentru Dirijorul de cor</i> . Chișinău: Editura de Stat a Moldovei, 1957. 93 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga” Biblioteca personală	3
3.	Sokolov V. G. <i>Lucrul cu corul</i> .	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	3
4.	Botez D. D. <i>Tratat de cânt și dirijat coral</i> . Vol. I-II. București: Editura muzicală, 1982.	Internet Biblioteca personală	
5.	Biblioteca maestrului de cor	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	Toate edițiile
6.	Biblioteca maestrului de cor-student	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	Toate edițiile
7.	<i>100 opere</i> . Editura Muzika, 1976. 480 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	3
8.	Gâscă Nicolae. <i>Arta dirijorală</i> . Chișinău: Hiperion, 1992. 251 p.	Internet Biblioteca personală	
9.	Groza Cornel. <i>Lucrare metodică, Dirijat cor</i> .	Internet	
10.	Popescu I., Bogdanovschi E. <i>Corul școlar</i> . Chișinău: Cartea moldovenească, 1959. 112 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga” Biblioteca personală	3